

Wymagania edukacyjne z edukacji obywatelskiej w klasie 2 Liceum Ogólnokształcącego

Patriotyzm

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest patriotyzm
- formułuje opinię o różnych formach i sposobach wyrażania identyfikacji z ojczyzną i troski o ojczyznę
- rozważa, co to znaczy być dobrym obywatelem (w przeszłości i obecnie)
- na wybranych przykładach analizuje wpływ swoich codziennych indywidualnych wyborów na otoczenie i innych ludzi
- wyjaśnia, na czym polega obywatelski obowiązek obrony ojczyzny
- formułuje opinię w sprawie różnych obowiązków w tym zakresie
- wyjaśnia znaczenie systemu obrony cywilnej

Grupy społeczne i wspólnoty

Uczeń:

- identyfikuje różne grupy społeczne i wspólnoty (od rodziny, przez wspólnotę lokalną i państwową, po globalną)
- ocenia zależności między składowymi tożsamości związanymi z przynależnością do określonych grup i wspólnot

Relacje grupowe

Uczeń:

- opisuje dynamikę relacji grupowych i międzygrupowych, w tym zjawiska konformizmu i nonkonformizmu oraz powstawanie podziałów „my” i „oni”
- podaje przykłady ksenofobii, stereotypów i uprzedzeń oraz dyskryminacji, w tym mowy nienawiści oraz reaguje na ich przejawy w swoim otoczeniu

Współpraca i konflikty w grupie

Uczeń:

- identyfikuje i opisuje zachowania, które budują współpracę i zaufanie w grupie, oraz takie, które prowadzą do konfliktów i podziałów
- stosuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów w grupie

Współczesne społeczeństwo polskie

Uczeń:

- korzystając z wyników badań, identyfikuje, co łączy, a co dzieli społeczeństwo polskie
- wskazuje, z czego możemy być dumni jako państwo, a także formułuje w tej sprawie opinię i podejmuje dyskusję
- analizuje zagadnienia budzące spory w społeczeństwie polskim
- formułuje opinię w jednej z kontrowersyjnych kwestii społecznych i podejmuje w tej sprawie dialog -korzystając z wyników badań, opisuje poziom zaufania społecznego oraz jego wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa i stan demokracji
- identyfikuje czynniki obniżające poziom zaufania społecznego i weryfikuje informacje budujące wybraną teorię spiskową

Zasady funkcjonowania szkoły

Uczeń:

- opisuje znaczenie szkolnych reguł określonych w statucie lub innych dokumentach wewnątrzszkolnych oraz prawa i obowiązki uczniowskie
- zna ich źródła i uzasadnienie, reaguje w sytuacjach naruszenia reguł
- analizuje regulamin samorządu uczniowskiego lub inny wewnątrzszkolny regulamin, a także ocenia jego regulacje i proponuje zmiany, jeśli są konieczne

Spółeczność szkolna

Uczeń:

- diagnozuje problemy i potrzeby społeczności szkolnej
- proponuje konstruktywne rozwiązania, a także w miarę możliwości (samodzielnie lub zespołowo) podejmuje działanie w tej sprawie
- wyjaśnia, czym są mediacje i kiedy mogą być stosowane

- wymienia korzyści wynikające z wykorzystania mediacji w konfliktach rówieśniczych i szkolnych
- gdy jest to możliwe, w sytuacjach spornych odwołuje się do mediacji
- pisze wniosek o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe

Samorząd uczniowski

Uczeń:

- opisuje ideę samorządności uczniowskiej, w tym samorząd klasowy, szkolny i radę szkoły
- analizuje mechanizmy włączania uczniów w decydowanie o sprawach szkoły, a także wykorzystuje samodzielnie lub w grupie wybrany mechanizm.
- bierze czynny udział w szkolnych wyborach do Samorządu Uczniowskiego i w prowadzeniu kampanii wyborczej

Społeczność lokalna

Uczeń:

- identyfikuje i opisuje specyficzne cechy swojej społeczności lokalnej oraz dziedzictwo budujące lokalną tożsamość i lokalny patriotyzm
- formuluje opinię i podejmuje dyskusję o najważniejszych wyzwaniach stojących przed społecznością
- diagnozuje problemy i potrzeby społeczności lokalnej dotyczące młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, by je zasygnalizować
- aktywnie uczestniczy w przygotowaniu obchodów rocznicy ważnego wydarzenia historycznego (nieorganizowanego w ramach działalności szkoły) lub w innych obchodach

Struktura i zadania samorządu terytorialnego

Uczeń:

- opisuje strukturę samorządu terytorialnego w Polsce
- porównuje zadania i kompetencje poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego w tym jednostek pomocniczych gminy, oraz ich wpływ na własne życie i życie społeczności
- wyjaśnia znaczenie samorządności i pomocniczości

Proces decyzyjny w samorządzie

Uczeń:

- opisuje sposoby podejmowania decyzji przez organy władz wykonawczych i uchwalodawczych jednostek samorządu terytorialnego
- identyfikuje mechanizmy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych i wykorzystuje wybrany mechanizm
- wyszukuje aktualne informacje o pracach rady gminy lub miasta oraz działaniu komisji powołanych przez radę gminy lub miasta
- wybiera i śledzi interesujące go zagadnienie oraz formuluje i przedstawia opinię na jego temat
- bierze aktywny udział w spotkaniu z przedstawicielami organów władzy publicznej, w ramach którego zadaje pytania dotyczące kompetencji tych organów
- uczestniczy w konsultacjach społecznych na wybrany temat lub w wysłuchaniu publicznym, w ramach których uczeń formuluje własną opinię i przekazuje ją odpowiednim władzom

Aktywność obywatelska w samorządach

Uczeń:

- identyfikuje formy aktywności obywatelskiej, w tym wolontariat, i dostępne lokalnie mechanizmy wspierające zaangażowanie mieszkańców (np. budżet obywatelski, inicjatywę lokalną, fundusz sołecki) oraz w miarę możliwości wykorzystuje wybrany mechanizm w sprawie ważnej dla siebie lub społeczności w której żyje
- identyfikuje lokalnie działające organizacje pozarządowe, poznaje ich działania, szuka tych, których cele podziela, oraz poznaje różnorodne formy zaangażowania w ich działania, w tym wolontariat, i w miarę możliwości angażuje się w działalność organizacji
- umie napisać wniosek o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe
- nawiązanie współpracy jako wolontariusz z lokalną organizacją społeczną lub instytucją publiczną w celu wsparcia realizacji jej celów statutowych, po czym przedstawia na forum klasy efektów swojego zaangażowania

Młodzież a samorząd

Uczeń:

- opisuje ideę młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików wojewódzkich, wyszukuje rady działające w swojej okolicy, a także analizuje ich pracę i w miarę możliwości włącza się w ich działania

-diagnozuje problemy społeczności lokalnej dotyczące młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, by je zasygnalizować
-pisze petycję, list lub list otwarty do przedstawicieli władz publicznych w ważnej dla ucznia sprawie

Obywatel w urzędzie

Uczeń:

-jest przygotowany do załatwienia podstawowych spraw urzędowych ważnych dla młodych obywateli (wie, w którym urzędzie można załatwić poszczególne sprawy)
-wyjaśnia, co to jest profil zaufany i do czego służy
-wyjaśnia co to jest ePUAP
-wypełnia wybrany formularz lub wniosek (np. wniosek o wydanie dowodu osobistego, paszportu lub innego dokumentu)

Demokracja – autorytaryzm – totalitaryzm Liczba

Uczeń:

-na przykładzie Polski po 1945 r. charakteryzuje ustrój totalitarny i autorytarny oraz odróżnia je od demokracji
-analizuje polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i ocenia je

Przemiany ustrojowe w Polsce po 1989 r.

Uczeń:

-wskazuje kluczowe etapy i założenia procesu demokratyzacji Polski po 1989 r. wykorzystując doświadczenia świadków historii
-przedstawia i ocenia polityczne, gospodarcze i społeczne konsekwencje transformacji ustrojowej oraz dyskutuje na jej temat

Demokratyczne państwo prawa

Uczeń:

-korzystając z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wyjaśnia podstawowe wartości i zasady demokratycznego państwa prawa oraz analizuje je
-wyraża opinię o wpływie tych wartości i zasad na codzienne życie obywateli
-porównuje demokrację większościową i konstytucyjną

Zagrożenia dla demokracji

Uczeń:

-identyfikuje i opisuje współczesne zagrożenia dla demokracji
-wyjaśnia znaczenie inicjatyw, które przeciwdziałają tym zagrożeniom oraz formułuje opinię o ich skuteczności
-wyjaśnia zjawisko populizmu, ocenia jego wpływ na demokrację i życie publiczne oraz formułuje opinię w tej sprawie i dyskutuje o niej

Demokratyczne wybory

Uczeń:

-wyjaśnia znaczenie wyborów w systemie demokratycznym
-wskazuje główne zasady prawa wyborczego na przykładzie Polski
-argumentuje na rzecz świadomego udziału w głosowaniu

Prawo i jego znaczenie

Uczeń:

-opisuje cechy dobrego prawa
na przykładzie wybranych problemów prawnych wyjaśnia znaczenie najważniejszych dla młodzieży i młodych dorosłych instytucji prawa cywilnego i rodzinnego
-odnajduje informacje o nieodpłatnej pomocy prawnej

Prawa człowieka

Uczeń:

-identyfikuje podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz wyjaśnia ich znaczenie w relacji obywatel – państwo
-analizuje informacje i formułuje opinię w wybranej kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka

Ochrona praw człowieka

Uczeń:

- rozpoznaje poszczególne przypadki łamania praw człowieka i obywatela
- potrafi zgłosić naruszenie praw człowieka i obywatela
- wykorzystuje inne sposoby ochrony tych praw, w tym przez kontakt z organami państwowymi i międzynarodowymi powołanymi w tym celu

Ochrona danych osobowych i dóbr osobistych

Uczeń:

- wskazuje podstawowe sposoby ochrony własnych danych osobowych
- wyjaśnia formy naruszania dóbr osobistych, szczególnie w Internecie
- potrafi zgłosić naruszenie własnych dóbr osobistych

Formy zatrudnienia

Uczeń:

- rozdziela pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę), pracę wykonywaną na podstawie innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług (umowy cywilnoprawne), wolontariat, staż i praktyki
- identyfikuje prawa i obowiązki osoby związanej takimi umowami oraz sposoby ochrony tych praw, w tym za pośrednictwem związków zawodowych

Sejm i Senat

Uczeń:

- opisuje najważniejszą strukturę władzy ustawodawczej w Rzeczypospolitej Polskiej i jej kompetencje
- analizuje porządek dzienny wybranego posiedzenia Sejmu i Senatu
- wyszukuje informacje o wybranym parlamentarzysty ze swojego okręgu i jego aktywności politycznej

Proces legislacyjny

Uczeń:

- na przykładzie wybranej ustawy przedstawia przebieg procesu legislacyjnego w Polsce
- wyjaśnia możliwe konwencjonalne i niekonwencjonalne formy zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa oraz umie z nich korzystać

Prezydent RP

Uczeń:

- opisuje najważniejsze kompetencje i pozycję ustrojową Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
- analizuje wybrane działania podejmowane przez prezydenta dla dobra państwa
- formułuje opinię w o konkretnych działaniach prezydenta i poddaje ją dyskusji

Rada Ministrów

Uczeń:

- opisuje kompetencje Rady Ministrów oraz hierarchię i rolę służby cywilnej
- analizuje bieżące działania wybranego ministerstwa oraz formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji

Władza sądownicza

Uczeń:

- opisuje strukturę i działanie władzy sądowniczej (Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne i sądy wojskowe, Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu)
- wyjaśnia jej funkcje oraz znaczenie dla obywatela

Trójpodział władzy

Uczeń:

- na przykładzie ustroju III Rzeczypospolitej Polskiej uzasadnia znaczenie podziału i równowagi władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej dla demokratycznego charakteru państwa
- na wybranym przykładzie omawia kontrowersje związane z trójpodziałem władzy, przytaczając argumenty różnych stron sp